

ks. Lech Wołowski

Łaska i wolność
u Hansa Ursa
von Balthasara
i Józefa Tischnera

100

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
I. SPOJRZENIE HISTORYCZNE HANSA URSA VON BALTHASARA I JÓZEFA TISCHNERA NA ROZWÓJ PROBLEMATYKI ŁASKI I WOLNOŚCI	
1. Pogańskie fatum i antyczny dramat	19
1.1. Tischner: od pogańskiego fatum do chrześcijańskiej łaski	20
1.2. Balthasar: od pogańskiego dramatu zniewolenia do chrześcijańskiego teodramatu wolności	26
2. Patrystyczna kontrowersja między Pelagiuszem a Augustynem	35
2.1. Balthasar: królestwo łaski wobec królestwa natury	36
2.2. Tischner: problem łaski wobec problemu zła	44
3. Średniowieczna zmiana warty i następcy: Tomasz i reformacja	53
3.1. Balthasar: tomizm i scholastyczna wizja łaski	54
3.1.1. Specyfika przejścia od patrystyki do scholastyki	54
3.1.2. Ogólna krytyka tomizmu i neoscholastyki	58
3.1.3. Wybrane zagadnienia szczegółowej krytyki tomizmu	61
3.2. Tischner: tomizm i ontologizacja łaski	66
3.2.1. Historyczny kontekst powstania i znaczenie tomizmu	66
3.2.2. Kwestia kryzysu chrześcijaństwa tomistycznego	70
4. Współczesna propozycja charytologiczna Karla Rahnera	75
4.1. Tischner: transcendentalna odskocznia Rahnera	76

4.1.1.	Charytologiczne perspektywy metody transcendentalnej	77
4.1.2.	Tischnerowska krytyka propozycji Rahnerowskiej	80
4.2.	Balthasar: problematyka „nadprzyrodzonego egzystencjału”	84
4.2.1.	Problematyka „nadprzyrodzonego egzystencjału”	84
4.2.2.	Od postulatu Rahnera do koncepcji de Lubaca	87

II. ORYGINALNY WKŁAD HANSA URSA VON BALTHASARA I JÓZEFA TISCHNERA WE WSPÓŁCZESNĄ REFLEKSJĘ NAD ŁASKĄ I WOLNOŚCIĄ

91

5.	Wolność i łaska u Balthasara	93
5.1.	Wolność skończona	95
5.1.1.	Ogólna charakterystyka pojęcia wolności skończonej	95
5.1.2.	Dwa bieguny wolności skończonej	97
5.2.	Wolność nieskończona	100
5.2.1.	Ogólna charakterystyka wolności nieskończonej	101
5.2.2.	Przestrzenie wolności nieskończonej	104
5.3.	Wzajemna relacja pomiędzy obiema wolnościami	107
5.3.1.	Problem „ukrywającego się” Boga	108
5.3.2.	Problem wzajemnej partycypacji	111
5.3.3.	Dialogiczny charakter relacji między dwiema wolnościami	117
5.4.	Łaska	120
5.4.1.	Fundamentalna zależność pomiędzy łaską i wolnością	122
5.4.2.	Szczegółowa charakterystyka relacji łaski i wolności	124
5.4.3.	Punkt kulminacyjny teodramatu łaski i wolności	127
6.	Łaska i wolność u Tischnera	133
6.1.	Łaska w rozumieniu Tischnera	134
6.1.1.	Problem ontologizacji łaski	135
6.1.2.	Deontologizacja pojęcia łaski	143
6.1.3.	Łaska w ujęciu Tischnerowskim	147
6.2.	Wolność w refleksji Tischnera	151
6.2.1.	Spór o istotę wolności	151
6.2.2.	Tischnerowska walka o wyzwolenie wolności	157
6.2.3.	Relacja łaski i wolności	160

Zakończenie	167
Indeks osobowy	173
Bibliografia	175
I. Źródła	175
1. Dzieła Hansa Ursa von Balthasara	175
2. Dzieła Józefa Tischnera	176
II. Opracowania i literatura pomocnicza	176